STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Neolotyniškoji LDK literatūra ir jos kontekstai	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): doc. dr. Tomas Veteikis **Kitas / a (-i):** dr. Ona Dilytė-Čiurinskienė, asist. dr. Ramunė Markevičiūtė	VU Filologijos fakultetas, ARKSI, Klasikinės filologijos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
pirmoji	privalomasis

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
auditorinė	6 semestras	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Pamatinės žinios apie graikų ir romėnų literatūrą (pvz., išklausyti tokie kursai kaip „Graikų literatūros istorija“ ir „Romėnų literatūros istorija“ arba „Antikinė literatūra“. Pamatinės lotynų kalbos žinios.	**Gretutiniai reikalavimai (jei yra):**

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	40	93

Dalyko (modulio) tikslas

Šio dalyko (modulio) tikslas - atskleisti XIII–XVIII a. Lietuvos neolotyniškosios raštijos ir literatūros raidą Europos kultūros kontekste, ugdant studentų kritinį mąstymą ir savarankiško filologinio darbo įgūdžius.

Dalyku siekiama:

- suteikti žinių apie Antikos, Viduramžių, Renesanso ir kitų epochų bruožus bei krikščionybės įtaką ankstyvųjų naujųjų laikų literatūrai;
- lavinti gebėjimą analizuoti literatūrą kaip kultūros proceso dalį, interpretuojant kūriniuose atspindėtas istorines, filologines, filosofines ir religines prasmes;
- išmokyti įžvelgti ir kritiškai vertinti idėjų, siužetų bei meninių vaizdinių perimamumą vėlesnėje lietuvių literatūroje;
- ugdyti gebėjimą savarankiškai organizuoti mokymąsi, analizuoti informaciją ir taikyti įgytas žinias praktikoje.

Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentai gebės: - rinkti ir sisteminti informaciją iš įvairių šaltinių (elektroninių, spausdintų ir kt.), naudodamiesi šiuolaikinėmis IT, biblioteka ir kt.;	Teorinės ir įtraukiamosios paskaitos su probleminio dėstymo elementais, vaizdinės medžiagos peržiūra, tiriamieji metodai (informacijos paieška ir sisteminimas, literatūros skaitymas, analizė ir aptarimas).	Kaupiamasis vertinimas. Pasirengimo, dalyvavimo ir aktyvumo paskaitose-seminaruose vertinimas. Baigiamojo rašto darbo vertinimas.
- kelti probleminius klausimus, aktyviai dalyvauti diskusijoje;	Probleminės ir įtraukiamosios paskaitos, modulio šaltinių bei teorinės literatūros studijavimas, grupės diskusija.	Kaupiamasis vertinimas. Pasirengimo, dalyvavimo ir aktyvumo paskaitose-seminaruose vertinimas. Baigiamojo rašto darbo vertinimas.

- atpažinti Antikos kultūros ir literatūros reiškinių įtaką lotyniškosios raštijos bei literatūros Lietuvoje raidai, lyginti ir kritiškai vertinti temų, idėjų, stiliaus bruožus skirtingų epochų ir skirtingų žanrų tekstuose, įvardyti epochų (Renesanso, Baroko, Apšvietos) būdingus bruožus ir konkrečius pavyzdžius;	Probleminės ir įtraukiamosios paskaitos, modulio šaltinių bei teorinės literatūros studijavimas, grupės diskusija, savarankiškas skaitymas.	Kaupiamasis vertinimas. Pasirengimo, dalyvavimo ir aktyvumo paskaitose-seminaruose vertinimas. Baigiamojo rašto darbo vertinimas.
- analizuoti Lietuvos neolotyniškąją raštiją bei literatūrą platesniame Europos lotyniškosios literatūros kontekste, rasti intertekstinių ir stilistinių paralelių su Antikos, krikščionybės, lotyniškais ir kitakalbiais Naujųjų laikų tekstais.	Probleminės ir įtraukiamosios paskaitos, modulio šaltinių bei teorinės literatūros studijavimas, grupės diskusija, savarankiškas skaitymas.	Kaupiamasis vertinimas. Pasirengimo, dalyvavimo ir aktyvumo paskaitose-seminaruose vertinimas. Baigiamojo rašto darbo vertinimas.

Temos	**Kontaktinio darbo valandos**							**Savarankiškų studijų laikas ir užduotys**	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	**Visas kontaktinis darbas**	**Savarankiškas darbas**	**Savarankiškai atliekamos užduotys**
1. Neolotynistikos samprata, jos kultūrinis kontekstas. Antikos kultūros refleksijos Europos Viduramžiais ir Naujaisiais laikais. Bendra epochų charakteristika, kultūrinių veiksnių panorama (įvykiai, atradimai, asmenybės, idėjos, švietimo, mokslo ir meno raidos kryptys). Viduramžių ir Naujųjų laikų literatūros temų ir žanrų dominantės. Neolotyniškosios raštijos fenomenas, istorinės prielaidos jai formuotis Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, sąveika su Europos kultūros reiškiniais.	2						**2**	**1**	Paskaitos klausymas, duotos literatūros skaitymas, analizavimas, ieškojimas atsakymų į užduotus klausimus
2. Pirmieji Lietuvos raštai lotynų ir graikų kalbomis (Lietuvos didžiųjų kunigaikščių raštinės dokumentai ir laiškai), jų temos, stilistika. Laiškų rašymo tradicija Europoje ir LDK, humanistinė retorika, epistolografija ir epistolika (Erazmo Roterdamiečio *De duplici copia verborum et rerum, De conscribendis epistolis* ir pan.); XVI a. lotyniškų kalbų ir laiškų pavyzdžiai (Erazmas Vitelijus, Mikalojus Husovianas, Augustinas Rotundas, Saliamonas Risinskis, ir kt.).	2		2				**4**	**6**	Literatūros kūrinių ar nurodytų jų ištraukų skaitymas, analizavimas, pasirengimas interpretacinei diskusijai.
3. Pirmųjų grožinės literatūros tekstų LDK lotynų kalba ir kitų Europos šalių literatūros sąsajos. Humanistinė Antikos literatūros žanrų, stiliaus, idėjų recepcija, daugiasluoksnės erudicijos modeliai, visuomenės techninis progresas ir materialiosios kultūros pažanga ir šių veiksnių įtaka idėjų, tekstų sklaidai, humanistinės karjeros suklestėjimui. „Dvarų“ ir universitetinės aplinkos poetai	2		2				**4**	**6**	Literatūros kūrinių ar nurodytų jų ištraukų skaitymas, analizavimas, pasirengimas interpretacinei diskusijai.

(Andrius Kricijus, Mikalojus Husovianas, Petras Roizijus ir kt.).									
4. Proginė ir artificiozinė Renesanso literatūra: Europa ir LDK. Epitalamijai, epicedijai, poetiniai sveikinimai kitomis progomis (Vilniaus jėzuitų kolegijos ir universiteto profesorių ir studentų proginė kūryba, Petro Roizijaus, Jono Radvano, Merkelio Giedraičio bei kt. epitalamijai ir laidotuvių elegijos). Heraldinė poezija. Emblemikos pradžia ir raidos kryptys, tarpsritiniai aspektai.	2		2				**4**	**6**	Literatūros kūrinių ar nurodytų jų ištraukų skaitymas, analizavimas,
5. Reformacijos idėjų sklaida XVI a. Lietuvoje, jų įtaka raštijai nacionalinėmis kalbomis formuotis. Šv. Rašto vertimai, komentarai ir kitokia recepcija. LDK lotyniškosios konfesinės, poleminės ir religinės literatūros apžvalga: atmainos ir specifika. (Abraomas Kulvietis, Mikalojus Radvila Juodasis, Jonas Licinijus Namislovijus, Andrius Volanas ir kt.).	2						**2**	**4**	Literatūros kūrinių ar nurodytų jų ištraukų skaitymas, analizavimas, pasirengimas interpretacinei diskusijai.
6. Lotyniškoji istoriografija, publicistika, biografistika ir LDK istorinio naratyvo raida. Tautos, valstybės, asmens koncepcijos, geopolitinių, ekonominių ir visuomeninių faktų, priežasčių, procesų vertinimas, papročių ir įstatymų, dvasinių ir humanistinių vertybių gyrimas ir kritika. (Michalo Lituanus, Augustinas Rotundas, Albertas Vijūkas-Kojalavičius ir pan.).	2		2				**4**	**6**	Literatūros kūrinių ar nurodytų jų ištraukų skaitymas, analizavimas, pasirengimas interpretacinei diskusijai.
7. Epinės poezijos tradicijos Europoje ir LDK (nuo XV iki XVIII amž.). Žanro sampratos istorija; antikiniai modeliai ir jų recepcija Renesanso epuose ir Europos humanistų kūryboje. Neolotyniški nacionaliniai epai ir jų produkcija LDK: Jonas Vislicietis, Jonas Radvanas, Laurencijus Bojeris. Mokslinė poema mokslinės revoliucijos akivaizdoje. Didieji Renesanso bibliniai epai bei kankinių poezija LDK.	4		2				**6**	**8**	Literatūros kūrinių ar nurodytų jų ištraukų skaitymas, analizavimas, pasirengimas interpretacinei diskusijai.
8. Kontrreformacinė literatūra ir švietimas. Jėzuitų atvykimas į Lietuvą, Vilniaus universiteto įkūrimas ir įtaka Baroko literatūros pradžios reiškiniams LDK. Jėzuitų *Ratio studiorum* ir jos pakopos. Privalomoji kūryba jėzuitų edukacijoje. Jėzuitų teatras ir kontrreformacijos sklaida; Aristotelio raštų įtaka jėzuitų akademinei programai ir aristoteliškojo mokslo tradicijos.	2		2				**4**	**6**	Literatūros kūrinių ar nurodytų jų ištraukų skaitymas, analizavimas, pasirengimas interpretacinei diskusijai.
9. LDK Baroko poetika ir poetai. Sarbievijus, jo amžininkai ir epigonai. Biblijos ir antikinės literatūros motyvai Sarbievijaus poetikos traktatuose (*De perfecta poesi. Characteres lyrici. De acuto et arguto*), epinėje, lyrinėje ir epigraminėje kūryboje. Embleminio mąstymo epocha. Meditacinė emblema (Chaleckio *Alegorijos* ir *Dvinaris*). Devocinės raštijos proveržis. Vėlyvojo Baroko literatūros ir kultūros formos ir jų transformacijos XVIII a.:	4		2				**6**	**8**	Literatūros kūrinių ar nurodytų jų ištraukų skaitymas, analizavimas, pasirengimas interpretacinei diskusijai.

Apšvietos link.									
10. Humanistinė graikiškoji kūryba Lietuvoje XVI–XVII amžiuje. „Erudicinės“ kūrybos dėmuo literatūroje. Jos didaktinis, panegirinis, poleminis ir ornamentinis aspektai. Lotyniškų ir graikiškų kūrinių paralelės, santykis su Antika ir krikščionybės tekstais, stilistinės variacijos.	2		2				**4**	**6**	Literatūros kūrinių ar nurodytų jų ištraukų skaitymas, analizavimas, pasirengimas interpretacinei diskusijai.
11. Rašto darbas								**36**	
Iš viso	**24**		**16**				**40**	**93**	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Kaupiamasis vertinimas:			
Darbas per seminarus	20	Semestro metu	Už darbą per seminarus galima surinkti **2 balus**: **2 balai:** skaito šaltinius ir mokslinę literatūrą, geba sisteminti ir analizuoti perskaitytą medžiagą, atlikti užduotis, aktyviai ir argumentuotai dalyvauja diskusijose, atsako į klausimus, formuluoja problemas. **1 balas:** skaito tik dalį šaltinių, geba atpasakoti perskaitytą medžiagą, tačiau trūksta jos analizės; diskusijose dalyvauja nenuosekliai, atsako tik į tiesioginius klausimus. **0 balų:** neskaito šaltinių ir mokslinės literatūros, seminaruose dalyvauja pasyviai arba visai nedalyvauja diskusijose.
Rašto darbas	80	Nuo vidurio semestro iki bendrai suderintos dienos sesijos metu	Už rašto darbą daugiausia galima surinkti **8 balus**, kurie skiriami įvertinus keturis kriterijus (po 2 balus už kiekvieną): 1) **Temos atitiktis ir turinio gylis (0–2 balai):** darbas atitinka dalyko tikslus ir suderintą temą, remiasi aktualiais tyrimų duomenimis. 2) **Argumentacija ir mokslinė logika (0–2 balai):** teiginiai pagrįsti, išlaikytas nuoseklumas, faktais paremtas ir kritiškas požiūris. 3) **Šaltinių ir literatūros tinkamumas (0–2 balai):** naudojama aktuali, patikima kritinė literatūra, šaltiniai korektiškai cituojami. 4) **Kalba, terminologija ir tvarkingumas (0–2 balai):** tinkamai vartojama specialioji terminologija, taisyklinga kalba, darbas atitinka formalius reikalavimus.
Akademinis sąžiningumas, savarankiškumas, GDI naudojimo ribojimas (0 balų taisyklė): Rašto darbas turi būti parengtas savarankiškai, laikantis akademinės etikos ir VU Filologijos fakultete priimtų generatyvinio dirbtinio intelekto (toliau – GDI) naudojimo gairių[1]. Kilus klausimams dėl darbo rengimo, studentės (-ai) kviečiami aktyviai konsultuotis su dėstytojais. GDI įrankius leidžiama pasitelkti tik pagalbinėms reikmėms, aiškiai ir sąžiningai deklaruojant jų panaudojimo apimtį bei pobūdį. Atsiskaitymas už rašto darbą vyksta viešos diskusijos būdu – studentės (-ai) pristato savo darbus, o su jais jau susipažinę dėstytojai bei grupės draugai teikia pastabas ir klausimus. Visi akademinio proceso dalyviai laikosi principo, kad plagiatas, nusirašinėjimas ir perteklinis ar nedeklaruotas GDI naudojimas yra netoleruojami. Nustačius tokius atvejus, darbas vertinamas **0 balų**, o pažeidimas svarstomas pagal Vilniaus universiteto teisės aktus.			

Autorius / sudarytojas / parengėjas	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
E. Ulčinaitė, A. Jovaišas	2003	*Lietuvių literatūros istori-ja: XIII–XVIII amžiai*		Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
V. Ališauskas et al. (eds.)	2001	*Lietuvos Didžiosios*		Vilnius: Aidai

[1] Jas parsisiųsti galima iš VU Filologijos fakulteto interneto svetainės „Dokumentų“ skilties: https://www.flf.vu.lt/apie-fakulteta/dokumentai

		Kuni-gaikštijos kultūra: Tyrinė-jimai ir vaizdai		
C. W. Kallendorf (ed.)	2007	*A Companion to the Classical Tradition*		Malden-Oxford-Carlton: Blackwell Publishing
V. Mould (ed.)	2017	*A Guide to Neo-Latin Literature*		Cambridge University Press
Papildoma literatūra				
E. Ulčinaitė	2003	*Lietuvos Renesanso ir Baroko literatūra*		Vilnius: VU leidykla
G. Sliesoriūnas	2015	*Lietuvos istorija, t. 6. Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė XVI a. pabaigoje – XVIII a. pradžioje (1588–1733 m.)*		Vilnius: Baltos lankos
V. Ališauskas	2009	*Sakymas ir rašymas. Kultūros modelių tvermė ir kaita Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje*		Vilnius: Aidai
D. Kuolys	1992	*Asmuo, tauta, valstybė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorinėje literatūroje*		Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla
E. Ulčinaitė (ed.)	1993	*Dainos pasauliui, saulei ir sau. Lietuvos XVI–XVII amžiaus poezijos antologija.*		Vilnius: Vaga
E. Ulčinaitė (ed.)	2001	*Gratulatio Vilnae: textus electi XVI–XVIII saeculi = Vilniaus pasveikinimas: XVI–XVIII amžiaus tekstų rinkinys*		Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
Mikalojus Husovianas, S. Narbutas (ed.)	2007	*Raštai* = Nicolaus Hussovianus, *Opera*, iš lotynų kalbos vertė Benediktas Kazlauskas, Sigitas Narbutas, Eugenija Ulčinaitė, Tomas Veteikis		Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
Petras Roizijus, S. Narbutas (ed.)	2008	*Rinktiniai eilėraščiai*, Iš lotynų kalbos vertė Rita Katinaitė, Eglė Patiejūnienė, Eugenija Ulčinaitė		Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
Jonas Radvanas, S. Narbutas (ed.)	2009	*Raštai*, iš lotynų kalbos vertė Sigitas Narbutas		Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
M. K. Sarbievijus, E. Ulčinaitė (ed.)	1995	*Lemties žaidimai: Poezijos rinktinė = Ludi fortunae: Lyrica selecta*, iš lotynų k. vertė O. Daukšienė, R. Katinaitė, E. Ulčinaitė		Vilnius: Baltos lankos
Z. Nedzinskaitė, D. Antanavičius (eds.)	2014	*Kaip jėzuitai žemaičių mylias trumpino. 1695 m. Kražių rankraščio prozos fragmentai.*		Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
Z. Nedzinskaitė, D. Antanavičius (eds.)	2020	*1695 m. Kražių rankraštis, arba Metiniai retorinės meditacijos vaisiai = Fructus horni meditationis rhetoricae, sive Manuscriptum crosense anni 1695*	Kražių kolegijos istorijos ir veiklos paminklai = Monumenta historiam et acta collegii Crosensis spectantia; tomas 2.	Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
J. Liškevičienė	1998	*XVI–XVIII amžiaus knygų grafika: Herbai senuosiuose Lietuvos spaudiniuose*		Vilnius: Dailės akademijos leidykla
J. Liškevičienė	2005	*Mundus emblematum: XVII a. Vilniaus spaudinių iliustracijos*		Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla
E. Patiejūnienė	1998	*Brevitas ornata: Mažosios literatūros formos XVI–XVII amžiaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės*		Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas

		spaudiniuose		
A. Perosa, J. Sparrow (eds.)	1979	*Renaissance Latin Verse. An Anthology.*		Chapel Hill: University of North Carolina Press
S. Knight and St. Tilg (eds.)	2015	*The Oxford Handbook of Neo-Latin*		New York: Oxford University Press

Atnaujinta: 2026 m. lapkričio 14 d.